

PATVIRTINTA

I. e. p. progimnazijos direktoriaus
2016 m. gruodžio 14 d.
įsakymu Nr. V-123/1

VILNIAUS SOFIJOS KOVALEVSKAJOS PROGIMNAZIJOS PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Vilniaus Sofijos Kovalevskajos progimnazijos Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) parengtas vadovaujantis Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Vilniaus miesto bendrojo ugdymo mokyklose tvarkos aprašu, patvirtintu 2016 m. birželio 30 d. Vilniaus miesto savivaldybės Administracijos direktoriaus įsakymu Nr. 30-1602.

2. Tvarkos aprašo paskirtis – padėti progimnazijai užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

3. Tvarkos aprašas nustato patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą Vilniaus Sofijos Kovalevskajos progimnazijoje.

4. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

4.1. į patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

4.2. kiekvienas progimnazijos administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;

4.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų, bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų;

4.4. kiekvienas progimnazijos bendruomenės narys turi mokėti tinkamai reaguoti patyčių situacijoje.

5. Visi progimnazijos bendruomenės nariai (mokiniai, administracijos atstovai, mokytojai, švietimo pagalbos specialistai, tėvai (globėjai, rūpintojai), kiti darbuotojai) turi būti supažindinti su progimnazijos patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarka, ją įgyvendinančiais dokumentais

6. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

6.1. *Patyčios* – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui.

6.2. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

6.2.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

6.2.2. fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

6.2.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

6.2.4. elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

6.3. Patyčias patiriantis vaikas – mokinys, iš kurio yra tyčiojama.

6.4. Besityčiojantysis/skriaudėjas – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų.

6.5 Patyčias patiriantis suaugęs – progimnazijos administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai) ar kitas asmuo.

6.6. Patyčių stebėtojas – vaikas ar suaugęs asmuo, matantis ar žinantis apie patyčias.

6.7. Patyčių prevencija – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis progimnazijos bendruomenės narių (mokinių, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių.

6.8. Patyčių intervencija – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus).

6.9. Patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną – patyčių situacijos progimnazijoje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

7. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija; Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, kitais įstatymus įgyvendinančiais teisės aktais.

II. PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA PROGIMNAZIJOJE

8. Patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi progimnazijos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi progimnazijos direktorius, vaiko gerovės komisijos nariai, klasių vadovai ar juos pavaduojantys mokytojai, o jos vykdyme dalyvauja visi progimnazijos bendruomenės nariai.

9. Progimnazijos direktorius yra atsakingas už progimnazijos tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremtą kasmetinio progimnazijos patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, pristatymą progimnazijos bendruomenei ir vykdymą.

10. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja progimnazijos Vaiko gerovės komisijos nariai, kurie kasmet:

10.1. inicijuoja anoniminę vaikų apklausą ir apibendrina jos rezultatus;

10.2. surenka apibendrintus duomenis iš klasės vadovų ar juos pavaduojančių mokytojų dėl progimnazijoje fiksuotų pranešimų apie patyčias ir atlieka jų analizę (mokslo metų pabaigoje);

10.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis, rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

10.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį vaiko gerovės komisijos posėdyje;

10.5. teikia siūlymus progimnazijos direktoriui dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo progimnazijoje, progimnazijos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

10.6. esant reikalui, teikia siūlymus progimnazijos direktoriui dėl Sofijos Kovalevskajos progimnazijos Patyčių prevencijos ir intervencijos tvarkos aprašo tobulinimo;

10.7. atlieka kitus progimnazijos patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkoje numatytus veiksmus.

11. Klasių vadovai ar juos pavaduojantys mokytojai kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo tvarką, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

III. PATYČIŲ INTERVENCIJA PROGIMNAZIJOJE

12. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais kiekvienas progimnazijos administracijos atstovas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas:

12.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus. Esant elektroninėms patyčioms, išsaugo įrodymus ir nedelsiant imasi veiksmų joms sustabdyti;

12.2. primena mokiniui, kuris tyčiojasi, progimnazijos nuostatas ir elgesio taisykles;

12.3. esant pagalbos mokinio sveikatai ir gyvybei reikalingumui nepalikdamas nukentėjusiojo kreipiasi į sveikatos priežiūros specialistę (prašo arčiausiai esantį progimnazijos bendruomenės narį kviesti sveikatos priežiūros specialistę). Esant būtinumui pats suteikia pirmąją pagalbą įvykio vietoje arba kreipiasi į arčiausiai esantį pedagogą.

12.3.1. Sveikatos priežiūros specialistė įvertina vaiko būklę, suteikia pirmąją pagalbą, o esant būtinumui kviečia greitąją pagalbą ir informuoja tėvus apie šios pagalbos reikalingumą;

12.3.2. kartu su nukentėjusiu mokiniu laukia tėvų (globėjus, rūpintojus) ir greitosios pagalbos.

12.4. Išsiaiškina, iš kokios klasės yra patyręs (-ę) patyčias ir besityčiojantis (-ys) mokinys (-iai) (bei patyčių stebėtojai);

12.5. informuoja klasės vadovą (-us) ar jį (juos) pavaduojantį (-čius) mokytoją (-us) apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias; elektroninių patyčių atveju, pateikia išsaugotus įrodymus.

13. Klasės vadovas ar jį pavaduojantis mokytojas gavęs informaciją apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias:

13.1. išsiaiškina situaciją, prašo mokinius (besityčiojantį (-čius), patyrusį (-ius) patyčias bei patyčių stebėtoją (-jus) parašyti pasiaiškinimus. Pasiaiškinimai saugomi pas klasės vadovą;

13.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

13.3. stebi situaciją, bendradarbiauja su psichologu ir/ ar socialiniu pedagogu, tėvais;

13.4. nesiliaujant patyčioms užpildo pranešimo apie patyčias formą (2 priedas), ją perduoda Vaiko gerovės komisijos pirmininkui.

13.4.1. Vaiko gerovės komisijos pirmininkas, registruoja užpildytą formą (2 priedas) Patyčių registracijos žurnale ir nurodo socialiniam pedagogui ir/ ar psichologui spręsti patyčių situaciją.

14. Socialinis pedagogas ir/ ar psichologas:

14.1. įvertina turimą informaciją (pagal pranešimą);

14.2. numato veiksmų planą ir jį įgyvendina;

14.3. nesiliaujant patyčioms, pagalbos specialistai kreipiasi į VGK pirmininką, kuris įvertinęs turimą informaciją sukviečia VGK posėdį.

15. Vaiko gerovės komisija:

15.1. kviečia tėvus į VGK posėdį;

15.2. numato veiksmų planą, supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis;

15.3. informuoja progimnazijos direktorių apie esamą situaciją;

15.4. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui.

16. Mokiniai pasityčiojus iš progimnazijos administracijos atstovo, pedagogo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turėtų informuoti klasės vadovą ar jį pavaduojantį asmenį. Klasės vadovas imasi progimnazijos patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos apraše numatytų veiksmų (priedas Nr. 1).

17. Administracijos atstovui, pedagogui, švietimo pagalbos specialistui ar kitam darbuotojui pasityčiojus iš mokinio, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turi informuoti klasės vadovą.

17.1. Klasės vadovas išsiaiškina situaciją, organizuoja pokalbį, esant reikalui į pokalbį kviečia socialinį pedagogą ir psichologą;

17.2. patyčioms nesiliaujant kreipiasi į administraciją.

18. Progimnazijos direktorius, sužinojęs apie progimnazijos darbuotojo patiriamas patyčias arba progimnazijos darbuotojo tyčiojimąsi, privalo nedelsiant imtis priemonių pagal Vilniaus Sofijos Kovalevskajos progimnazijos darbo tvarkos taisykles.

19. Kiekvienas mokinys, progimnazijos administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas, patiriantis patyčias privalo elgtis pagal šiame apraše numatytus veiksmus (priedas Nr. 1).

20. Kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius progimnazijoje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

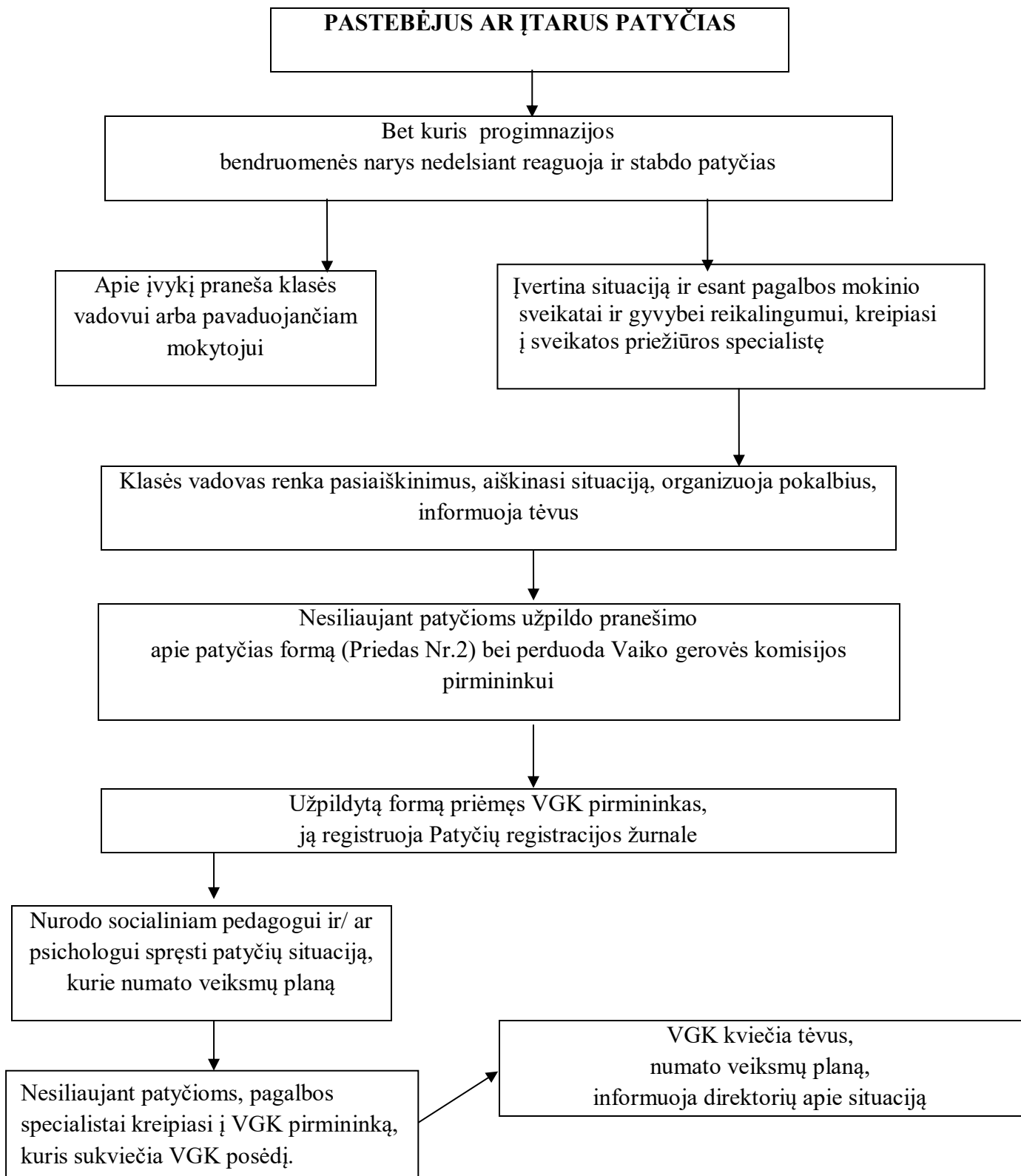
IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

21. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

22. Kiekvienų mokslo metų pabaigoje VGK pirmininkas apibendrina socialinio pedagogo ir psichologo pateiktą anketą, siekiant išsiaiškinti patyčių situaciją progimnazijoje. Klasės vadovas ar jį pavaduojantis mokytojas atlieka anoniminę mokinių, jų tėvų apklausą, apibendrintus duomenis pateikia VGK pirmininkui. Socialinis pedagogas ir psichologas atlieka administracijos atstovų, pedagogų ir kitų progimnazijos darbuotojų apklausą ir apibendrina duomenis bei pateikia VGK pirmininkui. Duomenys analizuojami VGK posėdyje ir pagal gautus rezultatus sudaromas veiklos planas kitiems mokslo metams.

**SOFIJOS KOVALEVSKAJOS PROGIMNAZIJOS
REAGAVIMO Į PATYČIAS IR PAGALBOS JOMS ĮVYKUS PLANAS**

SOFIJOS KOVALEVSKAJOS PROGIMNAZIJA

PRANEŠIMO APIE PATYČIAS FORMA

_____

(pranešimo data)

Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie patyčias:	
Kas pranešė apie patyčias:	
Kada įvyko patyčios (data, val.):	
Kur įvyko patyčios:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Žodinės: pravardžiavimas, grasinimas, uжимas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.; ❖ Fizinės: vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.); ❖ Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas; ❖ Elektroninės: patyčios vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.). ❖ Kiti pastebėjimai (įrašyti) _____ 	
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojamumas:	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Mokinio (-ių), patyrusio (ių) patyčias vardas, pavardė, klasė:	
Mokinio (-ių), kuris tyčiojosi vardas, pavardė, klasė:	
Mokinio (-ių), <i>stebėjusio patyčias</i> vardas, pavardė, klasė:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

--

Progimnazijos pedagogo ar kito darbuotojo elgesys šioje patyčių situacijoje

--

Veiksmų po įvykio planas su:

Įvykio dalyviai	Veikla
Mokiniu patyrusiu patyčias:	
Mokiniu, kuris tyčiojosi:	
Stebėtojais:	
Patyčių dalyvių tėvais:	
Kitais progimnazijos darbuotojais:	
Kita (įrašyti):	